20/06/2019

“Πολλές φορές εναυάγησα τελείως και έμεινα χωρίς οβολόν”

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Σαν σήμερα 20 Ιουνίου 1929 πέθανε ο εθνικός ευεργέτης Εμμανουήλ Μπενάκης. Ένας από τους μεγαλύτερους εθνικούς ευεργέτες, ο Εμμανουήλ Μπενάκης, πέθανε σαν σήμερα το 1929. Έμπορος και πολιτικός, το πλούσιο έργο του έμεινε κειμήλιο στον τόπο και την ιστορία του, αφήνοντας μια πλούσια παρακαταθήκη για τις επόμενες γενιές.

Γεννήθηκε το 1843 στην -ακμάζουσα τότε- Ερμούπολη της Σύρου. Όταν ολοκλήρωσε τις πρώτες του σπουδές στο νησί, έφυγε να σπουδάσει στην Αγγλία. Όμως οι οικονομικές δυσχέρειες που ξεκίνησε να αντιμετωπίζει τότε η οικογένειά του, ανάγκασαν τον Εμαννουήλ Μπενάκη να επιστρέψει στην Ελλάδα.

Το 1866 έφυγε στην Αλεξάνδρεια. Τα οικονομικά μέσα που διέθετε εκείνη την περίοδο ήταν πενιχρά, όμως αυτό δεν στάθηκε εμπόδιο. Ο ίδιος είπε προς το τέλος της ζωής του: «...Πολλές φορές εναυάγησα τελείως και έμεινα χωρίς οβολόν. Δεν έχασα όμως ποτέ το θάρρος μου. Έπαιρνα κουράγιο και ξανάρχιζα. Θυμούμαι πολλές βραδιές που περιπατούσα την νύχτα απένταρος στο Νείλο και οι κροκόδειλοι άγρια γύρω μου φώναζαν. Μου φαίνεται πως συχνά τότε πέρασε από το μυαλό μου η σκέψις πως ο θάνατος θα ήταν σωτήριος για μένα. Αλλά την κατενίκησα αυτήν την σκέψι».

Στην Αίγυπτο ξεκινά να εργάζεται σε έναν από τους μεγαλύτερους βαμβακεμπορικούς οίκους, τον οποίο διεύθυνε ο Ιωάννης Χωρέμης. Η εργατική ευφυΐα του Εμμανουήλ Μπενάκη δεν άργησαν να γίνουν αντιληπτά και τέθηκε σύντομα επικεφαλής του οίκου. Το 1970 παντρεύτηκε την κόρη του Ιωάννη Χωρέμη, Βιργινία και η επωνυμία του οίκου άλλαξε σε «Χωρέμη, Μπενάκη, Κότσικα και ΣΙΑ».

Με την Βιργινά Χωρέμη αποκτούν έξι παιδιά, ανάμεσά τους η Πηγελόπη Δέλτα.

Πολιτικός στίβος
Η ενασχόληση του Εμμανουήλ Μπενάκη με τα κοινά ξεκινά ήδη από την περίοδο της παρουσίας του στη Αλεξάνδρεια. Εκεί διετέλεσε πρόεδρος της Ελληνικής Κοινότητας από το 1901 μέχρι το 1911.

Το 1910 μετακόμισε στην Ελλάδα και εγκαταστάθηκε στην Κηφισιά. Ανέπτυξε μια στενή φιλία με τον Ελευθέριο Βενιζέλο και στις εκλογές του Αυγούστου του 1910 εξελέγη βουλευτής Αττικής με το κόμμα του. Επανεξελέγη και κατά τις εκλογές του Νοεμβρίου του ίδιου έτους και στις εκλογές του 1912.

Το 1911 έγινε υπουργός Γεωργίας, Εμπορίου κια Βιομηχανίας και στη συνέχεια χρίστηκε υπουργός Εθνικής Οικονομίας. Το 1914 εξελέγη Δήμαρχος Αθηναίων.

Κατά την διάρκεια των Νοεμβριανών το 1916 συνελήφθη από τα φιλοβασιλικά στρατεύματα, διαπομπεύτηκε και φυλακίστηκε. Το σπίτι της οικογένειας Μπενάκη στην Βασιλίσσης Σοφίας λεηλατήθηκε και ο Εμμανουήλ Μπενάκης μεταφέρθηκε στο στρατόπεδο του Ιλισσού. Αφότου απελευθερώθηκε, φυλακίστηκε επί 41 ημέρες στις φυλακές Αβέρωφ και το 1920 εξορίστηκε πρώτα στη Νίκαια και έπειτα στο

Παρίσι. Επέστρεψε στην Ελλάδα το 1924.

Η κληρονομιά

Η οικογένεια Μπενάκη πραγματοποίησε και άφησε πίσω της σημαντικό έργο. Το 1909 ίδρυσε το «Μπενάκειο Κοινοτικό Συσσίτιο» και το «Μπενάκειο Ορφανοτροφείο Θηλέων». Ο Εμμανουήλ Μπενάκης πρωτοστάτησε στην ίδρυση του Μπενάκειου Παιδικού Ασύλου, του Κολλεγίου Αθηνών, της Μπενακείου Βιβλιοθήκης και του Μπενάκειου Φυτοπαθολογικού Ινστιτούτου. Στις 8 Απριλίου του 1927 ανακηρύχθηκε εθνικός ευεργέτης.

Την επόμενη χρονιά, το 1928, πέθανε η σύζυγός του Βιργινία Χωρέμη. Μαζί της είχε αποκτήσει 6 παιδιά. Τον Αντώνιο, τον Αλέξανδρο, τον Κωνσταντίνο (που πέθανε στα 2 του χρόνια), την Αλεξάνδρα, την Πηνελόπη και την Αργίνη.

Η Πηνελόπη Δέλτα, το τρίτο τους παιδί είναι η σπουδαία συγγραφέας της νεοελληνικής λογοτεχνίας, που άφησε πίσω της πλούσιο έργο. Ξεχωρίζει ο «Τρελαντώνης», μυθιστόρημα που σκιαγραφεί τον μεγαλύτερο αδερφό της. Η Πηνελόπη Δέλτα αυτοκτόνησε το 1941 και στον τάφο της χαράχτηκε η λέξη ΣΙΩΠΗ.